

for den part, der har fri proces, må derfor til brug for rettens afgørelse sørge for, at der foreligger det nødvendige beslutningsgrundlag på dette tidspunkt, herunder oplysninger om forsikringsdækningen. I øvrigt skal advokaten som hidtil rette henvendelse til forsikringsselskabet før sagsanlægget, jf. betænkningen side 123.

Udvalget er opmærksom på, at en bestemmelse med det foreslåede indhold kan medføre forøgede udgifter for forsikringsselskaberne med et deraf følgende behov for præmieforhøjelser. Eventuelle præmieforhøjelser må imidlertid under hensyn til det meget store antal forsikringer med retshjælpsdækning antages at ville udgøre yderst begrænsede beløb pr. forsikringspolice.

Assurandør-Societetets repræsentanter i udvalget har udtrykt bekymring for, at udgifterne til retshjælpsforsikringen som følge af en gennemførelse af udvalgets forslag vil stige så meget og dermed belaste de samlede udgifter til de forskellige forsikringer med tilknyttet retshjælp, at nogle forsikringstagere på grund af stadig – også af andre grunde – højere præmier vil undlade at tegne de pågældende forsikringer.

Det er endvidere indgået i udvalgets overvejelser, at forsikringsbranchen kunne tænkes at indføre en fravalgsmulighed, således at forsikringstageren kunne tegne en forsikring, der ikke omfattede retshjælp. En sådan mulighed ville i givet fald i særlig grad appellere til den del af forsikringstagerne, der opfylder de økonomiske betingelser for fri proces. Udvalget tvivler imidlertid på, at en eventuel fravalgsmulighed vil blive udnyttet i noget særligt stort omfang. Denne antagelse bygger på, dels at den præmienedsættelse, der vil kunne opnås herved, må antages at ville blive af begrænset størrelse, dels at retshjælpsforsikringen indeholder andre begunstigelser end dækning af de procesomkostninger, som kan dækkes ved fri procesordningen, f.eks. udgifter i forbindelse med behandlingen ved administrative instanser. Fravælges retshjælpsforsikringen, afskærer forsikringstageren sig også fra disse begunstigelser.

Justitsministeriet er af de anførte grunde enig med udvalget i, at retshjælpsforsikringerne bør inddrages som et led i det samlede retshjælpsystem som foreslået af udvalget.

Lovforslagets § 1, nr. 3, er derfor udformet i overensstemmelse hermed (nyt stk. 2 i § 330), således at en eventuel forsikringsdækning gøres principalt i forhold til fri proces.

I betænkningen omtales Forbrugerklagenævnets og de godkendte klage- eller ankenævns virksomhed, herunder disse nævns rolle i retshjælpsordningen. Udvalget tager dog ikke i betænkningen mere generelt stilling til forholdet mellem retshjælpen og forbrugerklagenævnsbehandlingen, og der henstår således fortsat at behandle en række væsentlige spørgsmål inden for dette område.

Der er i udvalget enighed om den principielle opfattelse, at en sag så vidt muligt bør behandles af den myndighed/det organ, der har de bedste forudsætninger for at behandle netop denne sag. For dette resultat taler tillige ressourcemæssige hensyn. Udvalget finder det derfor ønskeligt, at sager, der er bedst egnede til nævnsbehandling, henvises hertil på et så tidligt tidspunkt som muligt.

Udvalget har overvejet et forslag om at ændre retsplejelovens 330, således at forbrugere, der kan få deres sager behandlet i Forbrugerklagenævnet m.v., udelukkes fra fri proces i henhold til § 330.

Udvalget nærer imidlertid betænkeligheder ved ubetinget at afskære fri proces i tilfælde, hvor forbrugeren har mulighed for en nævnsbehandling.

Udvalget finder på den anden side, at de nævnte intentioner vil kunne tilgodeses dels ved, at forbrugeren på et tidligere tidspunkt end i dag får kendskab til muligheden for nævnsbehandling, dels ved, at muligheden for nævnsbehandling indgår i statsamternes vurdering af, om forbrugeren har rimelig grund til at føre proces, jf. retsplejelovens § 330, stk. 1, nr. 1.

Allerede i dag vil forbrugeren i vidt omfang blive vejledt om muligheden for nævnsbehandling, hvis der søges advokatbistand i en forbrugersag. Udvalget foreslår i den forbindelse, at der i bekendtgørelsen om offentlig retshjælp ved advokater, jf. herom nærmere nedenfor i pkt. 7, indsættes en bestemmelse om, at advokaten skal vejlede den retshjælpsøgende om andre retshjælpsmuligheder.

Indsender forbrugeren selv ansøgningen til statsamtet uden forudgående kontakt til en advokat, vil statsamtet kunne yde vejledning. Skønner statsamtet, at der i en forbrugersag ikke bliver tale om en vanskelig bevisbedømmelse, eller at sagen ikke er af velfærdstruende karakter eller i øvrigt af særlig indgribende betydning for ansøgeren, bør statsamtet efter udvalgets opfattelse kunne afslå ansøgningen om fri proces, idet der ikke for tiden eller på det foreliggende grundlag findes at være rimelig grund til at føre proces ved domstolene. Muligheden for en mere hensigtsmæssig nævnsbehandling bliver herved et væsentligt moment ved